

6.

ZDROJE KRYTIA

ZDROJE KRYTIA - vyjadrujú, akým spôsobom a od koho si podnik obstaral majetok (určuje sa pôvod majetku) a výsledok je zistenie, v akej výške je majetok krytý vlastnými zdrojmi - potom hovoríme o **vlastných zdrojoch krytia majetku** - a v akej výške je majetok krytý cudzími zdrojmi (záväzkami podniku) - potom hovoríme o **cudzích zdrojoch krytia majetku**.

Z podnikového hľadiska podniku – sa zdroje krytia členia na:

- a) **vlastné** – základné imanie, kapitálové fondy, fondy tvorené zo zisku, výsledok hospodárenia minulých rokov, výsledok hospodárenia za bežné účtovné obdobie
- b) **cudzie** – rezervy, bankové úvery a finančné výpomoci, záväzky

Vlastné zdroje majetku sa v účtovníctve podnikateľov označujú pojmom **vlastné imanie**. Vlastné imanie (definované ako rozdiel majetku a záväzkov) je spoločný názov pre tieto zdroje krytia majetku: **základné imanie, kapitálové fondy, fondy tvorené zo zisku, výsledky hospodárenia minulých rokov a výsledok hospodárenia za bežné účtovné obdobie**.

Cudzie zdroje krytia majetku predstavujú rôzne záväzky podniku.

Z časového hľadiska sa zdroje majetku členia na:

- dlhodobé
- krátkodobé

DLHODOBÝMI ZDROJMI majetku sú: vlastné imanie a dlhodobé záväzky. Dlhodobý záväzok je záväzok, ktorého dohodnutá doba splatnosti je dlhšia ako jeden rok.

KRÁTKODOBÝMI ZDROJMI majetku sú krátkodobé záväzky. Krátkodobý záväzok je záväzok, ktorého dohodnutá doba splatnosti je najviac jeden rok.

ZÁKLADNÉ IMANIE predstavuje trvalý vlastný zdroj krytia majetku, ktorý do podnikania vložil vlastník (vlastníci) pri vzniku spoločnosti alebo neskôr pri jeho zvyšovaní.

Výška základného imania, jeho zvyšovanie, prípadne znižovanie, sa zapisuje do obchodného registra.

Zvyšovať a znižovať základné imanie môže spoločnosť len na základe rozhodnutia príslušného orgánu, napr. v akciovej spoločnosti na základe rozhodnutia valného zhromaždenia akcionárov, v spoločnosti s ručením obmedzeným na základe rozhodnutia valného zhromaždenia spoločníkov.

KAPITÁLOVÉ FONDY sú vlastným zdrojom krytia majetku, obvykle sa však tvoria z externých zdrojov, napr. darovaním, vkladom spoločníkov do rezervného fondu pri vzniku podniku.

- Okrem toho sa kapitálové fondy tvoria z emisného ážia, z precenenia majetku na základe právnych predpisov.

FONDY TVORENÉ ZO ZISKU sa vytvárajú z dosiahnutého účtovného zisku podniku pri jeho rozdeľovaní.

- Dôležitým dlhodobým zdrojom krytia je zákonný rezervný fond, ktorý sa povinne tvorí napríklad v akciovej spoločnosti do výšky 20 % základného imania, v spoločnosti s ručením obmedzeným do výšky 10 % základného imania.
- V ostatných obchodných spoločnostiach jeho výška nie je taxatívne stanovená.
- K fondom tvoreným zo zisku patrí aj nedeliteľný fond, ktorý vytvárajú družstvá a ktorý plní rovnakú funkciu ako v obchodných spoločnostiach zákonný rezervný fond, ďalej štatutárne fondy (tvoria sa na základe rozhodnutia štatutárneho orgánu spoločnosti - napr. z rozhodnutia predstavenstva sa môže tvoriť fond na investičnú činnosť) a ostatné fondy podľa rozhodnutia účtovnej jednotky.

VÝSLEDOK HOSPODÁRENIA MINULÝCH ROKOV môže byť vo forme nerozdeleného zisku minulých rokov (tento zdroj zvyšuje vlastné zdroje krytia majetku) alebo vo forme neuhradenej straty minulých rokov, ktorá znižuje výšku vlastného imania, resp. výšku majetku účtovnej jednotky.

VÝSLEDOK HOSPODÁRENIA V SCHVAĽOVANÍ predstavuje výsledok hospodárenia vo forme účtovného zisku alebo účtovnej straty, ktorý účtovná jednotka dosiahla v bezprostredne predchádzajúcom účtovnom období.

- Je novovytvoreným vlastným zdrojom krytia a v prípade účtovného zisku sa rozdeľuje podľa rozhodnutia príslušného orgánu účtovnej jednotky (napr. prídel do rezervného fondu, akcionárom, na úhradu straty minulých rokov a pod.).
- V prípade účtovnej straty sa účtujú napríklad pohľadávky voči spoločníkom na jej úhradu, aby neznižovala výšku vlastného imania (resp. majetku spoločnosti), alebo sa uhradí zo zisku minulých rokov a pod.

REZERVY sú cudzím zdrojom krytia majetku, pretože predstavujú záväzky s neurčitým časovým vymedzením alebo výškou.

- Keďže sú *záväzkom*, znamenajú povinnosť účtovnej jednotky, ktorá vznikla z minulých udalostí a od ktorej splnenia sa očakáva, že bude mať za následok zníženie ekonomických úžitkov účtovnej jednotky.
- Ak sa napr. vytvorí rezerva na mzdy zamestnancov za nevyčerpané dovolenky, tak v budúcom období, keď sa táto rezerva použije, splní sa povinnosť účtovnej jednotky voči zamestnancom, ktorá vznikla z minulého účtovného obdobia.
- Z časového hľadiska (podľa doby vyrovnania, t. j. zúčtovania rezerv) sa rezervy členia na dlhodobé a krátkodobé.

BANKOVÉ ÚVERY A FINANČNÉ VÝPOMOCI predstavujú cudzí zdroj krytia majetku, lebo ide o finančné pôžičky, ktoré účtovnej jednotke poskytne obchodná (komerčná) banka - ak ide o bankový úver, alebo iná (tretia) osoba - ak ide o finančnú výpomoc, za určitých zmluvne stanovených podmienok.

- Z hľadiska ich dohodnutej doby splatnosti rozlišujeme dlhodobé bankové úvery a finančné výpomoci a krátkodobé bankové úvery a finančné výpomoci.

ZÁVAZKY predstavujú cudzí zdroj krytia majetku a predstavujú povinnosť plniť záväzok, obvykle peňažnou úhradou.

- Vznikajú predovšetkým z obchodných vzťahov (záväzky voči našim dodávateľom materiálu, tovaru, dlhodobého majetku alebo rôznych služieb), okrem toho vznikajú účtovnej jednotke záväzky voči daňovému úradu z doteraz nezaplatených daní, voči orgánom sociálneho poistenia (Sociálna poisťovňa) a zdravotného poistenia (zdravotné poisťovne), voči zamestnancom (za doteraz nevyplatené mzdy), ale aj záväzky voči spoločníkom pri rozdeľovaní zisku a iné záväzky, ktoré zanikajú peňažnou úhradou.
- Z časového hľadiska sa podľa dohodnutej doby splatnosti členia na krátkodobé a dlhodobé.